

TUOMARI- JA TUOMARIOPPILASSÄÄNNÖT 1.1.2022

1 Yleinen osa	4
1.1 FIFe-tuomarin toimintaperiaatteet	4
1.2 Tapasäännöt	4
1.3 FIFen sääntöjen noudattaminen	4
1.4 FIFen rotumääritelmien noudattaminen	4
1.5 Tuomarin tai tuomarioppilaan kissojen osallistuminen näyttelyyn	4
1.6 Tuomareihin kohdistuvat valitukset	5
1.7 Tuomarin arvosteluoikeuksien epääminen	5
1.8 Kuinka asiakirjat tulee toimittaa	5
2 Tuomarikoulutusohjelma	5
2.1 Opiskelu ensimmäisessä kategoriassa	5
2.1.1 Velvollisuus ilmoittaa oppilaista FIFen pääsihteerille	5
2.1.2 FIFe-jäsenen vastuu oppilasta	5
2.1.3 Aktiivinen tuomarioppilas	5
2.1.4 Kokelasvaatimukset	5
2.1.4.1 Aktiivinen jäsen	5
2.1.4.2 Assistenttikertojen määrä	5
2.1.4.3. Poistettu	6
2.1.4.4 Kasvattaja-, näytteilleasettaja- ja näyttelyjärjestäjäkokemus	6
2.1.4.5 POISTETTU	6
2.1.5 Esitutkinto, oppilaaksi pääseminen	6
2.1.6 Vaatimukset oppilaalle ohjaavien tuomarien osalta	7
2.1.7 Oppilaiden mentorointijärjestelmä	7
2.1.8 Vaatimukset opiskelulle	7
2.1.9 Oppilasanomus	8
2.1.10 Oppilastodistukset	8
2.1.11 Väliarviointi	8
2.1.12 Väliarvioinnin jälkeen oppilaana toimiminen	9
2.1.13 Läsnäolo näyttelyn parhaiden valinnassa	9
2.1.14 Eri kategorioiden opiskelu samalla opiskelujaksolla	9
2.1.15 Kaikkien rotujen opiskelu	9

2.1.16 Osallistuminen seminaareihin	9
2.1.17 Opiskelu näyttelyn ulkopuolella	9
2.1.18 Rinnakkaisarvostelu	9
2.1.19 Näyttelyjärjestäjän velvollisuudet	10
2.2 Seminaarit	10
2.2.1 FIFen järjestämät koulutusseminaarit	10
2.2.3. FIFen jäsenten järjestämät koulutusseminaarit	10
2.2.3. Osallistuminen ja kustannukset	11
2.3 Tutkinto	11
2.3.1 FIFe-jäsenen vastuu	11
2.3.2 Suoritettavien tutkintojen määrä yhdellä kertaa	11
2.3.3 Vaatimukset kokelaan iästä ja äidinkielestä	12
2.3.4 Tutkintomaksu	12
2.3.5 Tutkintoanomus, edellytykset	12
2.3.6 Tutkinnon suorittamispaikka	13
2.3.7 Tutkinto, teoria ja käytännön osa	13
2.3.7.1 Teoriatutkinto	13
2.3.7.2 Tuomaritutkintokysymykset	13
2.3.7.3 Teoriatutkinnon kysymykset	13
2.3.7.4 Käytännön tutkinto	14
2.3.7.5 Näyttelyjärjestäjän velvollisuudet	14
2.3.8 Tutkinnosta vastaava tuomaristo	14
2.3.9 Tutkintotuomareiden velvollisuudet	14
2.3.10 Tutkintoraportti	15
2.3.11 Tutkinnon epäonnistuminen	15
2.3.12 Kansalliset tuomarit	15
2.3.13 Asteet, kansalliset tuomarit ja valvojat	15
2.3.14 Kansainväliset tuomarit	15
2.4 Lisäkategorioiden opiskelu	16
2.4.1 Tuomarioppilaskerrat lisäkatgorioissa	16
2.4.2 Rinnakkaisarvostelu	16
2.4.3 Asteet	16
2.4.4 Tutkinto uudessa kategoriassa	16
2.4.5 Kaikkien rotujen tuomariksi valmistuminen	16
3 Tuomarit	16
3.1 FIFe-tuomarit	17
3.2 Kunniatuomarit	17
3.3 Tuomarilista	17

3.4 Tuomareiden arvostelukerrat –lomake	17
3.5 Tuomarimaksut	17
3.6 Muiden järjestöjen tuomarit	18
3.7 Osallistuminen FIFen ulkopuolisiin näyttelyihin	18
3.8 Tuomarit koulutustehtävissä, kouluttaja, valvoja, tutkinnon vastaanottaja, oppilas	18
3.8.1 Kouluttaja	18
3.8.2 Tutkinnon vastaanottaminen	18
3.8.3 Arvosteleva tuomari tekee tutkinnon samassa näyttelyssä	18
3.8.4 Arvosteleva tuomari oppilaana samassa näyttelyssä	19
3.9 Mentori-tuomari	19
3.10 Passiivinen tuomari	19
3.11 Passiivisen tuomarin uudelleen aktivointi	19
3.12 Tuomareiden tietojen ylläpitäminen	19
4. Euroopan ulkopuoliset FIFe-tuomarit	19
<i>Liite 1: Tuomareiden velvollisuus noudattaa FIFen sääntöjä</i>	19
<i>Liite 2: Muutokset sääntöihin</i>	20
<i>Liite 3: Väliaikainen rotuopiskeluohjelma</i>	20

1 Yleinen osa

1.1 FIFe-tuomarin toimintaperiaatteet

FIFen kouluttamat ja hyväksymät tuomarit ovat kissojen lisäksi tärkeimmät tämän harrastuksen edustajat ja heillä on suuri vastuu edistää FIFen arvoja ja periaatteita.

Näyttely on paikka, missä käytyään monet kiinnostuvat kissoista. Yleisö saa tietoa kissaharrastuksesta yleensä lehdistä, radiosta ja televisiosta paikallisten kissanäyttelyiden yhteydessä.

Tuomarin taidot, käyttäytyminen ja asennoituminen antavat ensivaikutelman, joita ihmiset kissaharrastuksen ulkopuolelta saavat. Siksi FIFelle on äärimmäisen tärkeää, että tuomarilla on seuraavat taidot ja kyvyt kuten:

- kissan käsittelytaidot
- kissan anatomian ja käytöksen ymmärtäminen
- kissan perusgenetiikan tietämys
- rotumääritelmien ja sääntöjen hallitseminen
- näyttelytoiminnan ja eri menettelytapojen hallitseminen
- FIFen perusarvojen ja periaatteiden ymmärtäminen
- kykyä keskustella kokeneiden ja uusien näyttelyasettajien sekä muiden ihmisten kanssa
- itseluottamusta ja kykyä hallita stressitilanteita
- kykyä arvostella objektiivisesti ja perustella erilaiset päätökset
- kykyä keskittyä kissaan, joka on harrastuksen pääasia erityisesti näyttelyssä.

Mm. näitä tietoja ja taitoja tuomarilla odotetaan olevan, jotta hän edistää FIFen toimintaa. Toiset ovat luontaisia taipumuksia, toiset kykyjä ja taitoja, joita voidaan kartuttaa harjoittelemalla ja opiskelemalla.

1.2 Tapasäännöt

Tuomarit ovat FIFen edustajia ja heidän tulee käyttäytyä sen mukaisesti. Henkilöiden, jotka ovat aloittaneet tuomariopinnot, tulee käyttäytyä ammattimaisesti ja osoittaa harkitsevaa sekä toisia huomioivaa asennetta. Tämä koskee niin suullista kuin kirjallista esiintymistä. Tuomareiden tulee pyrkiä kaikkiin tavoin pitämään matka-, ruokailu-, ja muut kulut mahdollisimman pieninä. Tuomareita pidetään arvossa, kun heitä kutsutaan arvostelemaan. Tuomarit, jotka ovat arvostelemassa, näytteilleasettajina tai vieraina eivät saa aiheuttaa häiriötä näyttelyssä.

Yllä olevat säännöt koskevat myös tuomarioppilaita.

1.3 FIFen sääntöjen noudattaminen

FIFen valtuuttaman tuomarin on kirjallisesti sitouduttava noudattamaan FIFen sääntöjä (Statutes & Rules). Tuomarin ei ole sallittua tehdä virallisia arvioita kissan käyttämisestä siitokseen.

1.4 FIFen rotumääritelmien noudattaminen

Tuomareiden tulee noudattaa FIFen hyväksymiä rotumääritelmiä.

1.5 Tuomarin tai tuomarioppilaan kissojen osallistuminen näyttelyyn

Näyttelyssä arvostelevan tuomarin tai tuomarioppilaan omat kissat voivat osallistua ko. näyttelyyn vain kilpailun ulkopuolella. Yhden sertifikaatin FIFe näyttelyssä, missä eri kategoriat on jaettu arvosteltavaksi eri päiville, ei ole sallittua arvostella yhtenä päivänä ja olla näytteilleasettajana toisena päivänä.

Tuomarioppilaan talouteen kuuluvat henkilöt voivat olla näytteilleasettajina, mutta eivät kategoriassa / kategorioidissa, missä oppilas työskentelee.

Arvostelevan tuomarin talouteen kuuluvien henkilöiden kissat eivät voi osallistua ko näyttelyyn.

1.6 Tuomareihin kohdistuvat valitukset

FIFen hallitus käsittelee tuomareista tehdyt kirjalliset valitukset. Valituksen tulee olla yksilöity ja FIFe-jäsenen tekemän asianmukaisen selvityksen tulee saapua kahden kuukauden kuluessa ko tapahtumasta. Valitus tulee olla yhdellä kolmesta FIFe-kielistä, viittaus FIFen sääntöjen kohtaan 6.3. Mikäli katsotaan tarpeelliseksi ko. toimikunta voi antaa asian käsittelyn kurinpitotoimikunnan tehtäväksi, joka tiedottaa FIFen hallitukselle havainnoistaan FIFen Statutes sääntökohtien 8.1, 8.2. ja 8.3.mukaisesti.

1.7 Tuomarin arvosteluoikeuksien epääminen

FIFe-jäsen, jonka jäsenyyteen tuomari kuuluu, ei voi evätä tuomarilta arvosteluoikeuksia väliaikaisesti eikä pysyvästi.

Tuomareiden tulee olla jäsenenä jossakin FIFen jäsenyhdistyksessä.

1.8 Kuinka asiakirjat tulee toimittaa

Kun assistentti-, tuomarioppilas-, tuomaritutkinto- tai astearvostelutodistuksia toimitetaan, niiden tulee olla joko alkuperäisiä tai oikeaksi todistettuja kopioita tai sähköisesti tallennettuja.

2 Tuomarikoulutusohjelma

2.1 Opiskelu ensimmäisessä kategoriassa

2.1.1 Velvollisuus ilmoittaa oppilaista FIFen pääsihteerille

FIFen jäsenen tulee toimittaa FIFen pääsihteerille jokaisen tuomarioppilaan nimi tuomarisääntöjen kohdan 2.1.5 mukaisesti.

2.1.2 FIFe-jäsenen vastuu oppilasta

FIFe-jäsen, jonka alaisuuteen tuomarioppilas kuuluu, on täysin vastuussa oppilaan edistymisestä ja oikeutettu käyttämään rangaistustoimenpiteitä tai oikeutettu erottamaan tuomarioppilas joko väliaikaisesti tai pysyvästi.

2.1.3 Aktiivinen tuomarioppilas

Tuomarioppilaan täytyy olla oppilaana vähintään kaksi kertaa vuodessa, jotta häntä pidetään aktiivisena. Muutoin tuomarioppilaan ei enää katsota osallistuvan koulutusohjelmaan, paitsi tuomari-oppilaan oman FIFe-jäsen hyväksymissä erityistapauksissa.

2.1.4 Kokelasvaatimukset

2.1.4.1 Aktiivinen jäsen

Ennen esitutkinnon suorittamista tuomarioppilasehdokkaan on oltava FIFe-yhdistyksessä aktiivijäsenenä vähintään viisi vuotta.

2.1.4.2 Assistenttikertojen määrä

Anottaessa tuomarioppilaaksi edellytetään seuraavaa:

- oltava assistenttina 10 kertaa kansallisessa tai kansainvälisessä näyttelyssä, jossa omistajien ei ole sallittua esittää itse kissojaan, tai
- 20 kansallisessa tai kansainvälisessä näyttelyssä, jossa omistajat itse esittävät kissansa.

Hyväksytyllä assistenttitudistuksella hän todistaa kykynsä käsitellä erilaisia kissoja kissanäyttelyolosuhteissa. Assistentilla on oltava kokemusta kaikkien kategorioiden kissojen käsittelystä, jotta hän kehittyisi ymmärtämään eri rotujen eroja ja kissan käyttäytymistä.

Voidakseen hakea oppilaaksi, henkilöllä on oltava kaikkiaan vaadituista oppilaskerrosta assistenttitudistukset vähintään 6 kerrasta koottuna vähintään kahdesta muusta maasta asuinmaansa ulkopuolelta.

Assistenttikertojen täytyy ajoittua minimissään 2 vuoden ajanjaksolle.

Edellytys assistenttitudistuksen saamiselle on, että assistentti on esitellyt kissoja ko. näyttelyn Best in show-paneelissa. Esitelyjen kissojen kategoriat on eritelty assistenttitudistuksessa.

Kissaliitto (kevät 94): Ennen tuomarioppilasesitutkintoa tulee assistentin kantaa kaikkien kategorioiden kissoja yhteensä kahdessakymmenessä (20) näyttelyssä.

2.1.4.3. Poistettu

2.1.4.4 Kasvattaja-, näytteilleasettaja- ja näyttelyjärjestäjäkokemus

Tuomarioppilaskokelaan täytyy ennen esitutkintoa täyttää seuraavat vaatimukset:

- Kokelaan täytyy olla kasvattanut ainakin 3 pentuetta omalla kasvattajanimellään (tai saman talouden kasvattajanimellä) 3 vuoden aikana.
- Kokelaalla täytyy olla kokemusta näytteilleasettajana vähintään 20 kansallisessa tai kansainvälisestä näyttelystä. Ainakin yhden hänen kasvattinsa tulee olla saanut GIC/GIP arvon viimeisen viiden (5) vuoden aikana.
- Kokemus näyttelyiden järjestämisestä on pakollinen. Asiaankuuluva kokemus saavutetaan näyttelyissä esim. näyttelypäällikkönä, sihteeristössä tai palkintopöydän hoitajana jne.
- Kokemus pääassistenttina ja / tai eri tuomareiden sihteerinä on erittäin suositeltavaa.

Kissaliitto: Tuomarioppilasehdokkaan on oltava ennen esitutkintoon suorittamista aktiivisena jäsenenä yhdistyksessään vähintään viiden vuoden ajan ja hänen pitää olla toiminut

- a) vähintään kerran näyttelysihteerinä tai
- b) yhdistyksen tai liiton puheenjohtajana tai sihteerinä tai rotukirjaajana sekä 2 kertaa tuloslaskennassa tai
- c) vähintään 5 kertaa tuloslaskennassa. Järjestävä yhdistys antaa todistuksen toiminnasta.

2.1.4.5 POISTETTU

2.1.5 Esitutkinto, oppilaaksi pääseminen

Suoritettuaan vaaditut 10 assistenttikertaa (tai vastaavasti 20 kertaa) tuomarioppilaaksi aikovan on suoritettava FIFen tuomari- ja standarditoimikunnan laatima kirjallinen esitutkinto, jonka järjestää se FIFe-jäsen, jossa kokelas on jäsenenä. Tämä tutkinto on tehtävä jollakin kolmesta virallisesta FIFe-kielestä.

Tutkinto koostuu 40 kysymyksestä, joista vähintään 25 käsittelevät yleistä osaa. Tutkintoon käytettävä aika on enintään 120 minuuttia. Vähintään 80 % tulee saada oikein, että tutkinto on hyväksyttävästi suoritettu. Vähemmän kuin 80 % oikein tarkoittaa sitä, että tutkinto on hylätty.

FIFe-jäsenen tulee lähettää alkuperäiset assistenttiodistukset anomuksen kanssa FIFen pääsihteerille viimeistään silloin, kun kokelaalle pyydetään esitutkintoa. Tätä tarkoitusta varten FIFe on laatinut hakemuslomakkeen, jota tulee käyttää.

Hakemuksessa tulee ilmetä

- kategoria (1,2,3, tai 4)
- päivämäärä, paikka ja maa, missä kokelas aikoo suorittaa esitutkinnon
- FIFe-kieli, jolla esitutkinto suoritetaan
- esitutkintotuomareiden nimet

Hakemuksen tulee olla FIFen pääsihteerillä vähintään kaksi kuukautta ennen tutkintopäivää.

FIFe-jäsen lähettää alkuperäiset tutkintopaperit tulosten kera FIFen pääsihteerille viimeistään kuukauden kuluttua tutkinnosta. FIFen pääsihteerit tarkistaa paperit, ennen kuin kokelas hyväksytään tuomarioppilaaksi.

Tuomarioppilastutkinto tulee suorittaa englannin kielellä.

Kissaliitto (ennen 91): Tuomarioppilaana ei voi toimia ennen kuin kirjallinen tai suullinen hyväksyminen on tullut Kissaliiton sihteeriltä.

2.1.6 Vaatimukset oppilaalle ohjaavien tuomarien osalta

Tuomarioppilaan täytyy osata puhua ohjaavan tuomarin käyttämää virallista FIFe-kieltä ja keskustella sujuvasti tällä kielellä.

Yleisesti tuomarioppilaan on pystyttävä keskustelemaan sujuvasti ainakin yhdellä FIFen kolmesta virallisesta kielestä. Tuomarioppilaiden, joiden äidinkieli on jokin virallinen FIFe-kieli, täytyy puhua ja kirjoittaa ainakin jotain toista FIFe-kieltä.

On erittäin suositeltavaa, että oppilas opiskelee mahdollisimman monen tuomarin opetuksessa.

2.1.7 Oppilaiden mentorointijärjestelmä

Mentorointijärjestelmän käyttäminen on pakollista niille oppilaille, jotka aloittavat ensimmäistä kategoriaansa.

Suositteluaan, että oppilas valitsee mentorin kotimaastaan. Minimivaatimus on, että oppilas voi kommunikoida sujuvasti niin suullisesti kuin kirjallisesti mentorina toimivan tuomarin kanssa.

2.1.8 Vaatimukset opiskelulle

Tuomarioppilasajan vaaditaan kestävän vähintään kaksi vuotta kaikissa kategorioissa laskettuna tuomarioppilaaksi hyväksymispäivästä. Maksimiopiskeluajan määrää FIFe-jäsen, jonka alaisuuteen tuomarioppilas kuuluu. Tuomarioppilaan on oltava tuomarioppilaana vähintään 18 kertaa

- a) kansallisessa tai
- b) kansainvälisessä näyttelyssä
- c) kansallisessa erikoisnäyttelyssä ja/tai
- d) rotu-workshopissa tai opiskeluna näyttelyiden ulkopuolella valitsemassaan kategoriassa.

Minimimäärä opiskeltuja kissoja on 600 kissaa / kategoria.

Näistä oppilaskerroista tulee 4 (vähintään 150 kissaa) olla vähintään kahdessa muussa maassa.

2.1.9 Oppilasanomus

FIFe-jäsenen, jonka alaisuuteen tuomarioppilas kuuluu, tulee lähettää tuomarioppilasanomuksensa näyttelyn järjestäjälle vähintään kuukautta ennen näyttelyä. Hänen tulee ilmoittaa FIFe-jäsenensä nimi ja ensimmäisessä kategoriassa mentorinsa nimi.

Suosittelaa, että jokaiseen kansainväliseen näyttelyyn hyväksyttäisiin ainakin yksi oppilas.

Kaikkien FIFe-jäsenten – yhdistyksien ja liittojen- tulee vastata kirjallisesti hyvissä ajoin ennen näyttelyä.

Tuomarioppilaan tulee lähettää kopio FIFe-jäsenelleen kaikista opiskeluun liittyvistä anomuksista (opiskelu näyttelyssä, seminaarissa, rotu workshopissa, näyttelyiden ulkopuolella).

2.1.10 Oppilastodistukset

Jokaisen tuomarioppilaskerran jälkeen opettajana toiminut tuomari antaa todistuksen, jossa mainitaan seuraavaa:

- hänen huomionsa tuomarioppilaan ahkeruudesta, kyvykkyydestä ja käytöksestä, toisin sanoen huolellisuudesta ja siisteydestä sekä yleisvaikutelmasta.
- tiedot siitä, minkä rotujen ja värien (myös lukumäärät) arvosteluun tuomarioppilas on osallistunut.

FIFe on laatinut oppilastodistuslomakkeen, joka on ainoa hyväksytty lomake. Tuomarioppilaalla on velvollisuus huolehtia, hänellä on mukanaan viimeisin tuomarioppilastodistuslomake tuomaria varten.

Todistus on kirjoitettava jollakin kolmesta virallisesta FIFe-kielestä (ranska, saksa tai englanti).

Mikäli oppilastodistus on 'hyväksyttävä', tuomari antaa todistuksen suoraan oppilaalle tai voi lähettää sen yhden kuukauden kuluessa näyttelystä suoraan sille FIFe-jäsenelle, jonka alaisuuteen tuomarioppilas kuuluu.

Mikäli oppilastodistus on 'ei-hyväksyttävä', tuomarin on lähetettävä kopio todistuksesta yhden kuukauden kuluessa näyttelystä sille FIFe-jäsenelle, jonka alaisuuteen tuomarioppilas kuuluu.

Mikäli FIFe-jäsen katsoo todistuksen riittämättömäksi, se voidaan hylätä.

Muutokset tai korjaukset tuomarioppilastodistukseen hyväksytään vain, mikäli tuomari on ne nimikirjoituksellaan vahvistanut. Muut muutokset tai lisäykset todistukseen aiheuttavat sen mitätöimisen.

Tuomari kirjoittaa oppilaan läsnäollessa arvostelmiensa kissojen yhteismäärän paitsi numeroin, myös kirjaimin.

Kissoja, jotka tuomarioppilas näkee ainoastaan Best in show -valinnan yhteydessä, ei voi lisätä tuomarioppilastodistukseen.

2.1.11 Väliarviointi

Väliarviointi on pakollinen tuomarioppilaan ensimmäisessä kategoriassa. Normaalisti väliarviointi tehdään valvojan tuomarin ohjauksessa sen jälkeen, kun oppilas on suorittanut puolet vaadittavasta kissamäärästä. Tuomarioppilasanomus lähetetään kohdan 2.1.9 mukaisesti ja siitä on käytävä ilmi, että tämän opiskelukerran tulee sisältää väliarviointi. Järjestävän yhdistyksen on ilmoitettava tästä tuomarille etukäteen.

Väliarvioinnissa oppilaan tulee:

- kirjoittaa vähintään viisi täyttä arvosteluseteliä
- arvostella vähintään viisi kissaa
- arvostella vähintään yksi suurempi ryhmä kissoja luokassaan tai värissään, mikäli se on mahdollista
- nimetä omat ”värin parhaat” ja ”tuomarin parhaat”
- vastata suullisesti väliarviointia tekevän tuomarin useisiin kysymyksiin standardeista ja säännöistä.

Väliarviointi ja mahdolliset tulevat suositukset tulee kirjata oppilastodistukseen. Tätä tarkoitusta varten FIFe on laatinut oman väliarviointilomakkeen, jota tulee käyttää ainoana voimassaolevana todistuksena.

2.1.12 Väliarvioinnin jälkeen oppilaana toimiminen

Hyväksytyyn puoliväliarvioinnin jälkeen oppilaan tulee

- joka oppilaskerralla arvostella yleisön edessä tuomarin valvonnassa vähintään viisi kissaa
- nimetä omat ”värin parhaat” ja ”tuomarin parhaat”.

2.1.13 Läsnäolo näyttelyn parhaiden valinnassa

Tuomarioppilaiden on oltava läsnä näyttelyn parhaiden valinnassa.

2.1.14 Eri kategorioiden opiskelu samalla opiskelujaksolla

Samanaikaisesti oppilas voi opiskella enintään kahta kategoriaa.

2.1.15 Kaikkien rotujen opiskelu

Tuomarioppilaan on täytynyt tutustua kaikkiin ko. kategorian täysin hyväksytyihin rotuihin. Edellytyksenä on myös perehtyminen tiettyihin väri- ja kuvioryhmiin (yksiväriset, valkolaikut, agoutit, hopea/golden, naamiot).

Alustavasti hyväksytyjen rotujen opiskeleminen on erittäin suositeltavaa.

Kotikissoihin tutustuminen on pakollista ensimmäistä kategoriaa opiskeleville oppilaille. Kotikissoja ei kuitenkaan lasketa mukaan opiskeltujen kissojen kokonaisuuteen.

FIFen hallitus voi tehdä tähän joitakin poikkeuksia käsitellessään tutkintohakemusta, huomioon voidaan ottaa oppilaan maantieteellinen asuinpaikka. Kuitenkin tällainen poikkeus on täydennettävä viimeistään asteiden aikana.

2.1.16 Osallistuminen seminaareihin

Tuomarioppilas voi lukea hyväkseen osallistumisen enintään 1 (yhteen) seminaarin.

2.1.17 Opiskelu näyttelyn ulkopuolella

Opiskelu voi tapahtua osittain näyttelyiden ja seminaarien ulkopuolella.

Tähän opiskeluun voi kuulua vierailut kasvattajien luona tai muut epäviralliset tapahtumat.

Tätä opiskelua valvoo tuomari, jolla on kyseisen kategorian arvosteluoikeudet.

Valvova tuomari laatii vierailusta tuomarioppilastodistuksen, johon kirjataan ainoastaan yli kolmen kuukauden ikäisten kissojen määrä.

Samanaikaisesti kasvattajan luona ei ole mahdollista käydä kuin yhden kerran kutakin opiskeltavaa kategoriaa kohden.

Tällä tavalla hankittu kissamäärä, joka voidaan hyväksyä kussakin kategoriassa, on enintään 5% kissamäärästä, jonka oppilaan tulee käsitellä.

2.1.18 Rinnakkaisarvostelu

Rinnakkaisarvosteluna on arvosteltava (varsinaisen tuomarin valvonnassa) vähintään 100 (sata) kissaa jokaisessa kategoriassa.

Rinnakkaisarvostelut suoritetaan tavallisesti opintojen loppuvaiheessa, juuri ennen tuomaritutkintoa.

Rinnakkaisarvostelun vaatimukset

- oppilas aloittaa rinnakkaisarvostelukertansa viimeistään samaan aikaan kuin virallinen arvostelu
- oppilas arvostelee kissat ja kirjoittaa arvostelusetelit hänelle valituista kissoista

- oppilas nimeää omat ”värin parhaat” ja ”tuomarin parhaat”

2.1.19 Näyttelynjärjestäjän velvollisuudet

Järjestävä yhdistys vastaa, että

- oppilaalla on vähintään yksi assistentti käytössään koko rinnakkaisarvostelun ajan
- rinnakkaisarvostelu tapahtuu samoissa olosuhteissa kuin varsinainen arvostelu (valaistus, häkit, arvostelutila jne)

2.2 Seminaarit

2.2.1 FIFen järjestämät koulutusseminaarit

a) Tuomarikoulutusseminaarit

Normaalisti FIFe järjestää koulutusseminaarin tuomareille yleiskokouksen yhteydessä. Seminaari järjestetään lauantaina yleiskokouksen jälkeen ja se tulee pitää ainakin kahdella FIFe-kielillä. Kun tuomari on osallistunut seminaariin koko sen keston ajan, hän saa todistuksen seminaarin päätyttyä. Mikäli tuomari tai tuomarioppilas aikoo osallistua seminaariin, hänen on ilmoitettava siitä vähintään neljä viikkoa ennen seminaaria FIFen pääsihteerille, jotta todistus voidaan laatia. FIFen pääsihteeri pitää kirjaa, ketkä tuomarit ja tuomarioppilaat osallistuvat seminaariin. FIFen jäsen, jonka alueella seminaari pidetään, huolehtii tarpeellisten kissojen hankkimisesta. Osallistuminen Fifen tuomarikoulutusseminariin vastaa 30 opiskeltua kissaa.

b) Pakolliset tuomarioppilasseminaarit

Tuomarioppilaiden, jotka opiskelevat ensimmäistä kategoriaansa täytyy osallistua FIFen tai FIFe-jäsenen järjestämään yhteen tuomarioppilasseminariin. Seminaari järjestetään tarpeen mukaan eri Euroopan maissa viikonloppuina, minimikesto on yksi päivä. Tuomarioppilaan oletetaan osallistuvan tällaiseen seminaariin mahdollisimman pian esitutkinnon suoritettuaan.

Seminaari merkitään FIFen näyttelykalenteriin vähintään kolme kuukautta ennen sen ajankohtaa. Tietojen (paikka, kesto ja sisältö) on oltava silloin saatavilla. Seminaari käsittelee vähintään aiheita: värit ja kuviot ja sisältää genetiikan perustiedot, kissan anatomia ja terveys, sosiaalinen käyttäytyminen ja arvostelun etiikka.

Pakollinen seminaari vastaa 50 opiskeltua kissaa. Tämä on mahdollista vain opiskeltaessa ensimmäistä kategoriaa ja vain yksi seminaari voidaan laskea kissamäärään. Tuomarit, opiskelevatpa he sitten seuraavaa kategoriaa tai eivät, voivat ainoastaan käyttää osallistumistaan pakolliseen tuomarioppilasseminariin ansaitakseen aktiivisuusmerkinnän seminaariin osallistumisesta.

2.2.3. FIFen jäsenten järjestämät koulutusseminaarit

a) Tuomarikoulutusseminaarit

Jokaisella FIFen jäsenellä on lupa järjestää FIFen tuomariseminaari kerran vuodessa. 2/3 seminaarin sisällöstä täytyy suoraan koskea tuomariyöskentelyä FIFessä. Seminaarin päivämäärän hyväksyy FIFen pääsihteeri ja ohjelman FIFen tuomari- ja standarditoimikunta. Seminaari kirjataan viralliseen näyttelykalenteriin vähintään 3 kuukautta ennen tapahtumapäivämäärää ja se lasketaan viralliseksi FIFen seminaariksi. Järjestäjän yhteystiedot (puh, faksi ja sähköpostiosoite) tulee mainita. Jos alkuperäisesti paikalle odotettuja rotuja ei ole paikalla seminaarissa, on järjestävän FIFe-jäsenen ilmoitettava tästä seminaariin ilmoittautuneille tuomarioppilaille mahdollisimman pian. Osallistuminen tuomarikoulutusseminariin vastaa 30 opiskeltua kissaa.

b) Rotu-workshopit tuomarioppilaille.

Jokainen FIFe jäsen voi järjestää FIFe rotu workshopin tuomarioppilaille. Nämä workshopit haetaan ja järjestetään yhteistyössä kyseisen rodun rotuneuvoston kanssa ja FIFe tuomarin valvonnassa. Rotu workshop voidaan järjestää näyttelyviikonlopun aikana. Enintään kolme rotu workshopia päivässä on sallittua ja vähintään 10 eri-ikäistä kissaa jokaisesta rodusta täytyy olla läsnä (ts.3 rotuseminaaria = min. 30 kissaa). Tuomarioppilastodistuksen (opiskelusta näyttelyn ulkopuolella) allekirjoittaa luennoiva tuomari ja se myönnetään jokaiselle tuomarioppilaalle, joka on ollut läsnä koko workshopin ajan. Todistuksen arvon, kissamäärän, tulee olla sama kuin läsnä olleiden kissojen määrä. Kohta 2.1.17 koskee tämän tyyppisestä harjoittelusta hyväksytyä enimmäiskissamäärää kussakin kategoriassa. Tarpeelliset tiedot workshopista (rotu/rodut, paikka ja aika) julkaistaan virallisessa FIFe näyttelykalenterissa vähintään kaksi kuukautta ennen ko. päivää. Kutsussa pitää mainita järjestäjä yhteystietoineen (puhelin, faksi, e-mail)

2.2.3. Osallistuminen ja kustannukset

Koulutusseminaareihin osallistuvat tuomarioppilaat ja tuomarit maksavat itse matka-, majoitus ja ruokailukustannuksensa. Kohdassa 2.2.1. mainitun koulutusseminaarin järjestelykustannuksista vastaa FIFe. Kohdassa 2.2.2. mainittujen seminaarien järjestelykustannuksista vastaa ko. FIFe-jäsen.

Kissaliitto (syksy 01): Suomen Kissaliiton budjetista varataan osa tuomarikoulutukseen osoitetuista rahoista tuomarioppilaiden ulkomailla tapahtuvaan opiskeluun. Tähän varattavan rahamäärän suuruuden päättää liittokokous vuosittain esitettävän budjetin yhteydessä. Avustukset jaetaan vapaamuotoisten hakemusten perusteella, jotka osoitetaan Kissaliiton hallitukselle. Avustusta voivat hakea seniorioppilaat sekä valmiit tuomarit, jotka opiskelevat uutta kategoriaa. Avustus voidaan myöntää tuomarioppilaalle vain kerran opiskeltavaa kategoriaa kohti.

Kissaliitto (kevät 04): Tuomari, joka on Suomen Kissaliiton jäsenyhdistyksen jäsen, voi anoa korvausta liitolta tuomariseminaarin matka- ja majoituskustannuksiin. Korvauksen saamiseksi tuomarin täytyy toimia ko. vuonna joko

- Suomen Kissaliiton tai sen toimikuntien toimihenkilönä, tai näiden järjestämissä tilaisuuksissa luennoitsijana tai
- oman yhdistyksensä toimihenkilönä hallituksessa tai näyttelyissä tai □ arvostelevana tuomarina Kissaliiton jäsenyhdistyksen näyttelyssä tai
- olemalla jäsenenä Tuomarikollegion työryhmässä tai
- edistämällä muuten Suomen Kissaliiton säännöissä mainittuja tarkoituksiperiaatteita. Korvausanomuksen yhteyteen on liitettävä Kissaliiton hallitukselle selvitys toiminnasta ko. vuonna, jonka pohjalta hallitus päättää korvauksen myöntämisestä. Anomuksien pitää olla liiton rahastonhoitajalla joulukuun 31. päivään mennessä.

Kaikki koulutusseminaarien- ja pakollisten tuomarioppilasseminaarien luennoitsijat saavat korvauksena vähintään saman summan kuin yhden päivän tuomarina toimimisestaan. Rotu workshoppien (artikkeli 2.2.2.b) kohdalla korvaus jää FIFe-jäsenen harkinnan alaiseksi.

2.3 Tutkinto

2.3.1 FIFe-jäsenen vastuu

FIFe-jäsenen täytyy varmistua, siitä että oppilas on tarpeeksi pätevä vastataksaan välttämättömiä edellytyksiä koskien:

- harjoittelua
- käytöstä
- tuomaritaitoja koeaikana.

FIFe-jäsen kantaa täyden vastuun oppilaastaan.

2.3.2 Suoritettavien tutkintojen määrä yhdellä kertaa

Tutkinto voidaan suorittaa vain yhdessä kategoriassa kerrallaan.

2.3.3 Vaatimukset kokelaan iästä ja äidinkielestä

Tuomarioppilaan on oltava vähintään 25 vuoden ikäinen tutkintopäivänä.

Tutkinnon suorittaja saa valita yhden FIFen kolmesta virallisesta kielestä.

2.3.4 Tutkintomaksu

Tuomaritutkintokokelaan tulee suorittaa yleiskokouksen päättämä tutkintomaksu jäsenmaansa FIFe-jäsenelle.

Tutkintomaksun suurus on mainittu Yleisten sääntöjen liitteessä 1.

Tutkintomaksu jaetaan kolmeen osaan:

- 1/3 FIFelle
- 1/3 näyttelyn järjestävälle yhdistykselle
- 1/3 tasan kahdelle tutkintotuomarille.

Koska FIFen rahastonhoitaja on tekemisissä vain kansallisen FIFe-jäsenen kanssa, tutkintomaksun kanssa menetellään seuraavasti: Kun FIFen pääsihteeri on vastaanottanut tutkintoanomuksen, FIFen rahastonhoitaja veloittaa koko summalla tuomaritutkintokokelaan jäsenmaata seuraavan laskun yhteydessä. FIFe-jäsen, jonka kansallinen yhdistys järjestää tutkinnon saa 2/3 osaa kokonaissummasta. Näyttelyn järjestävä yhdistys saa 1/3 ja tutkintotuomarit 1/3 osuuden. Kumpikin tutkintotuomari saa 1/6 osan tutkintomaksusta. Näyttelyjärjestävä yhdistys maksaa tuomareiden osuuden. Tutkinnon jälkeen FIFen rahastonhoitaja hyvittää 2/3 tutkintomaksusta oppilaan FIFe-jäsenelle.

Kissaliitto (kevät 2012): Kissaliitto suorittaa tutkintokokelaan maksun FIFelle, mutta perii sen takaisin kokelaalta, mikäli tämä ei suorita tutkintoa hyväksytysti.

2.3.5 Tutkintoanomus, edellytykset

Tuomarioppilaan anomus tuomaritutkinnon suorittamisesta on lähetettävä FIFen pääsihteerille sen FIFe-jäsenen välityksellä, jonka jäsenyyteen oppilas kuuluu. Kaikki tarvittavat, kohdissa 5.1.10, 5.1.13 ja 5.1.14 mainitut asiakirjat on liitettävä anomukseen.

Anomuksessa on mainittava:

- kategoria: 1, 2, 3 tai 4
- näyttely (päivämäärä, paikka, maa), jossa kokelas aikoo suorittaa teorialutkinnon
- näyttely (päivämäärä, paikka, maa), jossa kokelas aikoo suorittaa käytännön tutkinnon (jos tiedossa)
- FIFe-kieli, jolla tutkinto suoritetaan
- tutkintotuomareiden nimet (jos tiedossa)

Anomuksen tulee saapua FIFen pääsihteerille vähintään kaksi kuukautta ennen tutkintopäivää. Tätä tarkoitusta varten FIFellä on oma lomakkeensa. Tämä lomake on ainoa voimassa oleva lomake, jota tulee käyttää.

Käytännön tutkinnon päivämäärän ja paikan ja/tai tutkintotuomarien nimien puuttuessa em. hakemuksesta, nämä tiedot tulee lähettää:

- anottaessa lupaa suorittaa käytännön tutkinto
- sähköpostitse FIFe-jäseneltä FIFen pääsihteerille
- anomuksen tulee olla perillä vähintään kaksi viikkoa ennen aiottua käytännön tutkinnon ajankohtaa

2.3.6 Tutkinnon suorittamispaikka

Tuomaritutkinto voidaan suorittaa joko

- kansainvälisessä yhden päivän näyttelyssä tai
- kansainvälisessä kahden päivän näyttelyssä,

johon on ilmoitettu vähintään 50 kissaa kyseessä olevaan kategoriaan.

Käytännön tutkinnon voi suorittaa vain ensimmäisenä päivänä kahden sertifikaatin näyttelyssä.

Teoriatutkinto voidaan suorittaa myös:

- pakollisen oppilasminäaarin aikana (katso kohta 2.2.1b)
- FIFen tuomariseminaarin aikana (katso kohta 2.2.1a) tai 2.2.2.a))
- minä tahansa FIFen yleiskokouksen päivänä
- Minä tahansa sovittuna teoriatutkinnon järjestämispäivänä, joka on ilmoitettu FIFen virallisessa näyttelykalenterissa vähintään 3 kuukautta ennen ajankohtaansa.
- Tämä teoriatutkinto on voimassa seuraavat 12 kuukautta.

Tutkinnon vastaanottajat valvovat näitä tutkintotilaisuuksia ja ovat vastuussa tutkinnon tarkastamisesta ja lähettämisestä FIFen pääsihteerille.

2.3.7 Tutkinto, teoria ja käytännön osa

Tuomaritutkinto koostuu kahdesta osasta:

- a) teoriaosa
- b) käytännön osa.

Tutkintotuomareiden ja oppilaan on kyettävä kommunikoimaan samalla FIFe-kielellä.

2.3.7.1 Teoriatutkinto

- tutkinto tulee suorittaa viimeistään 120 minuutin kuluessa.
- se on kirjallinen tutkinto
- FIFen tuomari- ja standarditoimikunta valitsee kysymykset ja lähettää tutkintotuomareille vähintään viikkoa ennen tutkintopäivää.
- kysymyksien pitää olla poimittu FIFen tuomari- ja standarditoimikunnan laatimista ja päivittämistä tuomaritutkintokysymyksistä.
- hyväksytyyn tutkintoon tarvitaan vähintään 80 % oikeita vastauksia **sekä yleisestä osasta, että kategoriaa koskevasta osasta**, vähemmän tarkoittaa kokelaan epäonnistuvan, eikä hän voi jatkaa käytännön kokeella.
- **tutkinto voidaan aloittaa näyttelyä edeltävänä päivänä viimeistään klo 19.00 tai ennen virallisen arvostelun alkua, mutta viimeistään klo 9.00 (paitsi teknisten vaikeuksien vuoksi). Tutkintotuomareiden on arvioitava teoriaosa 45 minuutin kuluessa.**

2.3.7.2 Tuomaritutkintokysymykset

FIFen pääsihteerin lähettää pyydettyäessä tuomaritutkintokysymykset FIFe-jäsenelle annettavaksi tuomarioppilaille opiskelua varten.

2.3.7.3 Teoriatutkinnon kysymykset

Teoriakysymykset on valittava seuraavasti

- 15 kysymystä yleisestä osasta
- 15 kysymystä valitusta kategoriasta, joihin vaaditaan ainoastaan lyhyet vastaukset
- 10 kysymystä kyseisestä kategoriasta, joihin vaaditaan pitkät vastaukset.

Kandidaateille, jotka ovat jo tuomareita 2 kategoriassa:

- **15** kysymystä valitusta kategoriasta, joihin vaaditaan vain lyhyt vastaus.
- 10 kysymystä valitusta kategoriasta, joihin vaaditaan pitkä vastaus.
- 5 kysymystä väreistä ja kuvioista, joihin vaaditaan lyhyt vastaus.
- 5 kysymystä väreistä ja kuvioista, joihin vaaditaan pitkä vastaus.
- **5 kysymystä yleisestä osasta koskien näyttelysääntöjä.**

2.3.7.4 Käytännön tutkinto

- Tuomaritutkintoa suorittava oppilas ei saa mennä näyttelyhalliin ennen tutkinnon alkamista.
- Tutkinto aloitetaan viimeistään samaan aikaan kuin virallinen arvostelu (paitsi teknisten vaikeuksien vuoksi)
- Vähintään 80 % tulee olla oikein
- Tutkinnonsuorittajan on arvosteltava ja kirjoitettava arvostelut vähintään 35 kissasta (enintään 40 kissasta);
- Tutkinnonsuorittaja valitsee myös ”värin parhaat” ja ”tuomarin parhaat”.
- Ainoastaan assistentit voivat esitellä tutkinnon suorittajalle käytännön tutkinnon osana olevat kissat.
- Tutkintotuomareiden ei välttämättä tarvitse arvostella tutkinnonsuorittajan arvostelemissa kissoja.
- Tutkinnonsuorittaja ei saa kuulla tai nähdä kyseessä olevan kategorian kissojen arvosteluja.

2.3.7.5 Näyttelyjärjestäjän velvollisuudet

Järjestävän yhdistyksen tulee varmistua että:

- kokelaalla on vähintään kaksi assistenttia käytössään koko käytännön tutkinnon ajan
- tutkinto tapahtuu samanlaisissa olosuhteissa kuin virallinen arvostelu (valaistus, häkit, arvostelupaikka jne).

2.3.8 Tutkinnosta vastaava tuomaristo

Tutkinnosta vastaa tuomaristo, johon kuuluu kaksi kansainvälistä tuomaria, jotka arvostelevat kyseissä näyttelyssä ja

- jotka ovat olleet aktiivituomareita vähintään viiden vuoden ajan kategoriassa, jossa tutkinto suoritetaan ja
- Joista vähintään toinen on osallistunut vähintään kerran edellisten kolmen vuoden aikana FIFen yleiskokouksen yhteydessä järjestettyyn tuomariseminaariin (katso kohdat 2.2.1, 2.2.2, tai 2.2.3)

Mikäli tuomari on estynyt osallistumasta näyttelyyn, voidaan toinen näyttelyssä arvosteleva kansainvälinen tuomari pyytää tilalle, edellyttäen, että hän täyttää edellä mainitut vaatimukset.

2.3.9 Tutkintotuomareiden velvollisuudet

Tutkinnon valvojien tulee:

- arvioida teoriaosuus 45 minuutissa
- ainakin toisen tutkinnon valvojan tulee lounastaa kokelaan kanssa

- valmistella erilaisia luokkia arvostelua varten, yhden tulee olla iso ja koostua vähintään 5 kissasta, mikäli mahdollista;
- valmistella luokat sukupuolen ja värien mukaan, sukupuolten sekoittaminen ei ole sallittua.
- julistaa tutkintotulos seuraavana näyttelypäivänä ennen klo 14.00.
Yksipäiväisessä näyttelyssä tuloksen julistaminen tulee tehdä ennen näyttelyn päättymistä. Sama koskee jaettua kahden päivän näyttelyä.

2.3.10 Tutkintoraportti

Tutkintotuomareiden tulee lähettää täydennetyt tutkintokaavakkeet FIFen pääsihteerille viimeistään kahden viikon kuluessa tutkinnosta. Raporttiin täytyy liittää kopio teoreettisista kysymyksistä ja vastauksista sekä tulokset teoreettisesta ja käytännön osuudesta.

FIFen pääsihteeri ilmoittaa tuloksesta FIFe-jäsenelle, jonka alainen tutkinnon suorittaja on.

2.3.11 Tutkinnon epäonnistuminen

Kokelaan reputtaessa koko tutkinto tulee uusiksi. FIFe- jäsenen päätettäväksi jätetään kokelaalle myönnettävät tutkinnon uusintakertojen määrät.

Mikäli oppilas ei läpäise tuomaritutkinnon käytännön osuutta, teoriaosuus on voimassa seuraavat 12 kk. Tämän ajan jälkeen koko tutkinto on uusittava.

2.3.12 Kansalliset tuomarit

Kokelas nimitetään kansalliseksi tuomariksi, kun hänen kaikki tutkintoon liittyvät asiakirjansa ovat saapuneet FIFen pääsihteerille ja ne on tarkistettu.

Kansallinen tuomari voi arvostella kansainvälisen tuomarin valvonnassa, kun kohdassa 2.3.13. mainitut edellytykset täyttyvät.

2.3.13 Asteet, kansalliset tuomarit ja valvojat

Valmistuakseen kansainväliseksi tuomariksi kansallisen tuomarin tulee suorittaa hyväksyttävästi **astearvostelu, joka koostuu vähintään 30 kissasta, joista**

- vähintään 20 on aikuisia/kastraatteja (luokat 01-10) ja
- vähintään 10 nuoria/pentuja (luokat 11 ja 12).

Astearvostelut voidaan suorittaa **vain** kansainvälisissä näyttelyissä, ja **se voidaan suorittaa useammassa kuin yhdessä näyttelyssä.**

Astearvostelu tapahtuu kansainvälisen tuomarin valvonnassa, joka on

- ollut aktiivinen vähintään 5 vuotta kyseisessä kategoriassa ja
- joka on osallistunut vähintään kerran FIFen järjestämään tuomariseminaariin (kohdat 2.2.1 tai 2.2.2a)

Valvova tuomari laatii raportin, jossa mainitaan arvosteltujen kissojen lukumäärä ja luokat. Tämän hän antaa arvostelukerran suorittajalle, jonka on toimitettava se FIFen pääsihteerille kahden viikon kuluessa näyttelystä.

Kansallisten tuomareiden tulee olla läsnä näyttelyn paras -paneelissa.

2.3.14 Kansainväliset tuomarit

Kokelas nimitetään kansainväliseksi tuomariksi (yhteen kategoriaan kerrallaan), kun **astearvostelu** on suoritettu hyväksyttävästi. Nimityksestä vastaa FIFen pääsihteeri, kun hän on saanut ja tarkistanut kaikki tarvittavat **todistukset.**

2.4 Lisäkategorioiden opiskelu

2.4.1 Tuomarioppilaskerrat lisäkategorioissa

Niissä tapauksissa, kun valmis tuomari haluaa tehdä tutkinnon toisessa kategoriassa, hänen tulee seurata tuomarien koulutusohjelmaa tuomarioppilaana kansainvälisissä näyttelyissä ja muissa kohdassa 2.1.8. luetelluissa tilaisuuksissa. Vähimmäisopiskelu-aika lasketaan alkavaksi siitä, kun FIFe hyväksyy oppilasanomuksen. Vähimmäisaika on 18 kuukautta ennen kuin voi suorittaa tutkinnon. Opiskeltava kissamäärä on kaikissa kategorioissa 500 kissaa. Näistä oppilaskerroista tulee 4 (vähintään 150 kissaa) olla vähintään kahdessa muussa maassa.

Poikkeusjärjestely tuomareille, jotka jo ovat tuomareita vähintään kahdessa kategoriassa. Heidän tulee seurata tuomareiden koulutusohjelmaa tuomarioppilaana – vähintään 12 tuomarioppilaskertaa, vähintään 18 kuukauden aikana ja vähintään 400 kissaa. Näistä oppilaskerroista tulee 4 (vähintään 100 kissaa) olla vähintään kahdessa muussa maassa.

Edellä mainituissa tapauksissa tuomariseminaariin osallistumista ei voi sisällyttää minimikissamääriin, seminaariin osallistuminen voi olla vain lisänä niihin – rotu workshopit ovat tähän poikkeus ja ne saa laskea kissamääriin.

2.4.2 Rinnakkaisarvostelu

Mikäli tuomari on jo jonkin toisen kategorian tuomari, valvojan tuomarin johdolla tapahtuvan rinnakkaisarvostelun tulee sisältää vähintään 30 kissaa.

2.4.3 Asteet

Mikäli tuomari on jo jonkin toisen kategorian tuomari, astearvostelun suorittamista ei vaadita.

2.4.4 Tutkinto uudessa kategoriassa

Tuomarin, jolla on aikomus tehdä tutkinto **toisessa kategoriassaan**, tulee täyttää seuraavat vaatimukset

- Hänen on täytynyt suorittaa astearvostelu §2.3.13 mukaisesti
- hänen tulee olla arvostellut vähintään 4 kertaa kansainväliseksi tuomariksi **nimittämispäivän jälkeen** aikaisemmassa kategoriassaan, johon hänellä on oikeudet.
- hänen on täytynyt olla aktiivinen tuomari suunniteltua tutkintopäivää edeltävien 12 kuukauden aikana.

Tuomarin, joka aikoo tehdä tutkinnon **3. tai viimeisessä kategoriassaan**, täytyy täyttää seuraavat vaatimukset:

- Hänen tulee olla arvostellut vähintään 10 kertaa kansainvälisenä tuomarina aikaisemmassa kategoriassaan, johon hänellä on oikeudet.
- hänen on täytynyt olla aktiivinen tuomari suunniteltua tutkintopäivää edeltävien 12 kuukauden aikana.

2.4.5 Kaikkien rotujen tuomariksi valmistuminen

- aikaraja ensimmäisen ja kolmannen kategorian tuomariksi valmistumisen välillä ei saa olla vähemmän kuin neljä vuotta.
- aikaraja ensimmäisen ja neljännen kategorian tuomariksi valmistumisen välillä ei saa olla vähemmän kuin seitsemän vuotta.

3 Tuomarit

3.1 FIFe-tuomarit

FIFe tunnustaa FIFe-tuomareiksi henkilöt, jotka ovat FIFen virallisella listalla.

Jotta tuomari lasketaan aktiiviksi kategoriassaan, hänen on arvosteltava vähintään kolme kertaa vuodessa kyseisessä kategoriassa (vertaa kohta 3.4).

3.2 Kunniatuomarit

FIFen hallitus voi nimittää kunniatuomareita tunnustuksena näiden suorittamista palveluksista FIFelle.

3.3 Tuomarilista

FIFen hallitus julkaisee virallisen listan tuomareistaan. Lista sisältää ISO-standardin mukaisessa järjestyksessä tuomarin asuinmaan mukaan seuraavat tiedot:

- tuomarin nimen
- tuomarin osoitteen, puhelinnumeron ja sähköpostiosoitteen
- FIFe-kielet, joita tuomari puhuu sujuvasti
- tuomarin jäsenmaa ISO-standardin mukaisesti, mikäli kyseessä ei ole tuomarin asuinmaa
- tuomari on nimitysvuotensa jälkeen osallistunut kolmen viimeisen vuoden aikana seminaariin, sääntökohtien 2.2.1 ja 2.2.2a) mukaisesti. Viimeinen seminaaripäivämäärä ilmoitetaan rastilla #.
- ko kategorian kohdalla on päivämäärä, jolloin tuomari on nimitetty
- tuomari on aktiivinen eli arvostellut vähintään kolme kertaa edellisenä vuonna ko kategoriassa/kategorioissa merkitään "X" rastilla.
- kategoria/kategoriat, joissa tuomari toimii mentorina, merkitään "M" rastilla.

Huomaa:

- a) Saadakseen hyväksyttävän osallistumisen seminaariin, tuomarin on oltava paikalla koko seminaarin ajan.
- b) Osallistuminen pakolliseen oppilasseminaariin, mainittu sääntökohdassa 2.2.3. vastaa hyväksyttävää osallistumista kerran yhdeksän vuoden jakson aikana (joka kolmas kolmen vuoden jakso).

Päivitetty lista julkaistaan FIFen kotisivulla ja se lähetetään FIFe-jäsenille ja tuomareille vuosittain (joulukuun lopussa) tai kirjallisen pyynnön perusteella.

3.4 Tuomareiden arvostelukerrat –lomake

Jokaisen FIFe -tuomarin tulee vuosittain vahvistaa aktiivisuutensa heille sähköpostilla lähetettävällä "Tuomarien aktiivisuus"-lomakkeella, ko. lomake on saatavilla myös FIFen kotisivuilla. Tämä lomake tulee täyttää, vahvistaa ja lähettää FIFen pääsihteerille vuosittain viimeistään 30. marraskuuta. Tuomarit, jotka vahvistavat tällä lomakkeella arvostelleensa vähintään kolme kertaa kalenterivuoden aikana niissä kategorioissa, joita hänellä on oikeus arvostella, merkitään aktiivisiksi tuomarilistalle. Tuomarit voivat lähettää lomakkeen heti kun ovat täyttäneet vaatimukset, mihin aikaan vuodesta hyvänsä, kuitenkin viimeistään 30. marraskuuta.

Suosittelaa, että tuomarit lähettävät täydellisen listan arvostelukerroistaan omaan FIFen jäsenliittoonsa.

Ainoastaan arvosteleminen kansainvälisissä näyttelyissä lasketaan mukaan tuomareille heidän aktiivisuuttaan/kategoria seurattaessa.

3.5 Tuomarimaksut

Pysyäkseen virallisella tuomarilistalla tuomareiden on maksettava FIFen yleiskokouksen päättämä vuosimaksu. Kulloisenkin maksun suuruus on mainittu Yleisten sääntöjen liitteessä 1.

FIFe-jäsen on vastuussa tuomareiden jäsenmaksujen suorittamisesta FIFen rahastonhoitajalle vuosittain maaliskuun 31. päivään mennessä.

3.6 Muiden järjestöjen tuomarit

Muiden järjestöjen tuomarit tarvitsevat FIFen hallituksen hyväksynnän jokaiseen arvostelukertaan erikseen. Näillä tuomareilla on oikeus arvostella FIFen standardien mukaisesti niitä rotuja, joihin heillä on tuomarioikeudet omassa kattojärjestössään.

He eivät saa valvoa astearvostelua eivätkä toimia kouluttavina tuomareina tai tutkintotuomareina.

3.7 Osallistuminen FIFen ulkopuolisiin näyttelyihin

FIFe-tuomari voi FIFen hallituksen ja kyseisen maan FIFe-jäsenen luvalla arvostella FIFen ulkopuolisessa näyttelyssä.

Kutsutun tuomarin täytyy anoa kirjallinen lupa jokaista yksittäistä näyttelyä varten kutsujamaan FIFe jäseneltä/jäseniltä. Hänen täytyy myös varmistaa, ettei kyseisessä maassa tai 400 km säteellä ei ole FIFe näyttelyä. Jos kyseiset ehdot täyttyvät, voi tuomari lähettää anomuksen lupineen FIFen pääsihteerille hyväksymistä varten.

Jos FIFe-tuomari arvostelee FIFen ulkopuolisessa näyttelyssä, on etukäteen varmistettava, että hänet on näyttelyluettelossa merkitty FIFe-tuomariksi. Voimassaolevien sääntöjen rikkomisesta seuraa rangaistustoimenpiteitä.

Näyttelyn tyypistä riippumatta, kukin FIFe-tuomari voi saada luvan FIFen hallitukselta korkeintaan kolmeen arvostelukertaan vuodessa FIFen ulkopuolisessa näyttelyssä sellaisissa maissa, joissa on FIFe-jäsen.

3.8 Tuomarit koulutustehtävissä, kouluttaja, valvoja, tutkinnon vastaanottaja, oppilas

Arvostelevalle tuomarille täytyy ilmoittaa etukäteen seuraavaa:

- jos hänellä on tuomarioppilas (vain yksi tuomaria kohden)
- jos hänen on valvottava astearvostelua (vain yksi tuomaria kohden)
- jos hänen on toimittava tutkintotuomarina.

Tuomarit voivat kieltäytyä näistä tehtävistä kirjallisesti ja heidän on ilmoitettava siitä hyväksyessään kutsun.

3.8.1 Kouluttaja

Tuomari voi ottaa oppilaan, kun kolme (3) vuotta on kulunut hänen nimittämisestään ko kategorian tuomariksi ja hän on toiminut aktiivituomarina (ts. arvostellut vähintään kolme kertaa kyseisessä kategoriassa edellisenä vuonna.)

3.8.2 Tutkinnon vastaanottaminen

Jos tuomari on kutsuttu tutkintotuomariksi, hänelle ei saa antaa muita lisätehtäviä.

3.8.3 Arvosteleva tuomari tekee tutkinnon samassa näyttelyssä

Tuomari, joka on virallisesti kutsuttu arvostelevaan, ei voi samassa näyttelyssä suorittaa tutkintoa toisessa kategoriassa.

Tuomari, joka on virallisesti kutsuttu arvostelevaan kategorioittain jaettuun kaksipäiväiseen näyttelyyn, voi suorittaa tutkinnon vain sinä päivänä, kun hän ei ole arvostelevassa.

3.8.4. Arvosteleva tuomari oppilaana samassa näyttelyssä

Arvosteleva tuomari ei saa olla tuomarioppilaana samassa näyttelyssä.

Kaksipäiväisessä näyttelyssä, joka on jaettu kategorioittain, tuomari voi olla tuomarioppilaana sellaisena päivänä, jolloin hän ei ole arvostelevana tuomarina.

3.9 Mentori-tuomari

Mentorina toimiva tuomari on vastuussa tuomarioppilaan koulutuksen valvomisesta ja ohjaamisesta.

Tukihenkilön on oltava aktiivisena kansainvälisenä tuomarina kolme vuotta siinä kategoriassa, jossa hän toimii tukihenkilönä. Tuomarin on suositeltavaa osallistua joka kolmen vuoden välein FIFen tuomariseminaariin.

Mikäli tuomari haluaa toimia tukihenkilönä, hänen tulee lähettää FIFen pääsihteerille kirjallinen anomus perusteluineen. Mentorina toimivat tuomarit on merkitty viralliselle FIFe-listalle.

Tukihenkilönä toimivalla tuomarilla voi olla kerrallaan korkeintaan 5 tuomarioppilasta ohjauksessaan.

3.10 Passiivinen tuomari

Passiivinen tuomari on kansainvälinen tuomari, joka ei ole **arvostellut kansallisessa tai kansainvälisessä** näyttelyssä minkä tahansa syyn vuoksi vähintään kahden kalenterivuoden ajan tai hänen nimensä on poistettu tuomarilistalta. Passiivinen tuomari voi jälleen aktivoitua kohdan 3.11. mukaisesti.

3.11 Passiivisen tuomarin uudelleen aktivointi

Mikäli tuomari on ollut passiivinen minkä tahansa syyn vuoksi ja haluaa aktivoitua uudelleen, hänen tulee lähettää pyyntö FIFen pääsihteerille, joka lähettää tuomari- ja standarditoimikunnan laatiman kyselylomakkeen.

Kyselylomake tulee palauttaa viimeistään kahden kuukauden kuluttua. FIFen pääsihteerille lähetetään vastaukset arviointia varten tuomari- ja standarditoimikunnalle. Arvioinnin tulos tulee lähettää viimeistään yhden kuukauden kuluttua FIFen pääsihteerille, joka tulosten perusteella nimittää tai ei nimitä tuomarin aktiiviseksi.

3.12 Tuomareiden tietojen ylläpitäminen

FIFen pääsihteerille lähetetään kysymyslomakkeen jokaiselle kansainväliselle FIFe-tuomarille (koskee myös kansainvälisiä FIFe- tuomareita Euroopan ulkopuolella) kesäkuun loppuun mennessä joka kolmas vuosi. FIFen tuomari- ja rekisteröintitoimikunta laatii lomakkeen.

Vastaukset tulee palauttaa suoraan ko. toimikunnan sihteerille syyskuun loppuun mennessä. Muistutuskirje lähetetään kuukauden kuluttua niille tuomareille, joilta vastausta ei ole tullut. Marraskuun lopun jälkeen lähetettyjä vastauksia ei hyväksytä.

4. Euroopan ulkopuoliset FIFe-tuomarit

Erikoissäännöt, jotka koskevat vain Euroopan ulkopuolisia maissa asuvia tuomareita.

Katso englanninkielinen versio FIFen Tuomari- ja tuomarioppilassäännöt.

Liite 1: Tuomareiden velvollisuus noudattaa FIFen sääntöjä

FIFe-tuomarien tulee arvostella kaikissa FIFe-näyttelyissä FIFen sääntöjen mukaan.

FIFen hallituksen hyväksymistä poikkeuksista on heti ilmoitettava tuomareille ja FIFe-jäsenille.

Liite 2: Muutokset sääntöihin

Kaikki yleiskokouksessa tehdyt muutokset sääntöihin astuvat voimaan hyväksymispäivästä lähtien ja koskevat kaikkia tuomareita ja oppilaita. Jos säännöt muuttuvat, kaikki aikaisemmat poikkeukset, ehdot tai edellytykset ovat voimassa vain, jos ne ovat uusien sääntöjen kanssa yhdenmukaiset.

Liite 3: Väliaikainen rotuopiskeluohjelma

Seuraavaa koulutusohjelmaa voidaan soveltaa vain tuomareihin, jotka on nimitetty ennen 01.01.2017, jotta heidän arvosteluvoikeutensa saataisiin sovitettua uuteen 01.01.2016 voimaan tulleeseen kategoriajakoon.

Roturyhmä A

Koulutus RAG, SBI, TUV -rotujen arvosteluvoikeuden omaavalle tuomarille, joka haluaa pätevoityä rotuihin EXO ja PER:

Kaikki rodut ja niihin liittyvät värit ja kuviot täytyy opiskella.
Minimioiskeluvaatimus 200 kissaa näistä 2 rodusta vähintään 6 kuukauden aikana.

Roturyhmä B

Koulutus EXO ja PER -rotujen arvosteluvoikeuden omaavalle tuomarille, joka haluaa pätevoityä rotuihin RAG, SBI ja TUV:

Kaikki rodut ja niihin liittyvät värit ja kuviot täytyy opiskella.
Minimioiskeluvaatimus 200 kissaa näistä 3 rodusta vähintään 6 kuukauden aikana.

Roturyhmä C

Koulutus BAL, OLH, OSH, PEB ja SIA -rotujen arvosteluvoikeuden omaavalle tuomarille, joka haluaa pätevoityä rotuihin ABY, CRX, DRX, GRX, JBT, RUS, SOM ja SPH:

Kaikki rodut (paitsi GRX) ja niihin liittyvät värit ja kuviot täytyy opiskella.
Minimioiskeluvaatimus 300 kissaa näistä 9 rodusta vähintään 9 kuukauden aikana.

Roturyhmä D

Koulutus ABY, CRX, DRX, GRX, JBT, RUS, SOM ja SPH -rotujen arvosteluvoikeuden omaavalle tuomarille, joka haluaa pätevoityä rotuihin BAL, OLH, OSH, PEB, SIA, THA:

Kaikki rodut ja niihin liittyvät värit ja kuviot täytyy opiskella.
Minimioiskeluvaatimus 200 kissaa näistä 6 rodusta vähintään 6 kuukauden aikana.

Yleiset periaatteet

1. FIFe-jäsen kantaa vastuun oppilaasta, joka haluaa hakeutua väliaikaiseen rotuopiskeluohjelmaan.
2. Tuomarioppilastodistuksia, jotka on hankittu ennen 1.1.2017, voi käyttää väliaikaiseen rotuopiskeluohjelmaan, mutta todistus ei saa olla yli 7 vuotta vanha.
3. Opiskelua oman maan ulkopuolella ei vaadita.
4. Väliarviointia ei vaadita.
5. Näyttelyiden määrällä ei ole minimivaatimusta.
6. Rinnakkaisarvostelu; vähintään 30 kissaa kaikissa tapauksissa.
7. Seminaareja ei voi laskea kokonaississamäärään (poikkeuksena rotu- workshopit, maksimimäärään asti).
8. Teoriakoe
  - a) kokeessa noudatetaan voimassaolevia sääntöjä

- b) kirjallinen koe: 30 kysymystä: 10 pitkää, 20 lyhyttä kysymystä kyseessä olevista roduista ja värit ja kuvat yleisestä osasta.
  - c) Maksimiaika 90 minuuttia.
  - d) Jos koe hylätään, kokelas ei voi osallistua käytännön kokeeseen
9. Käytännön koe
- a) Vähintään 30 kissaa ko. roduista täytyy olla ilmoitettuna näyttelyyn
  - b) Kandidaatin täytyy kirjoittaa vähintään 25 raporttia.
10. Jos kyseessä on jo toisen kategorian kansainvälinen tuomari, astearvostelua ei vaadita.
11. Kansalliset tuomarit voivat hakea poikkeuslupaa FIFeltä väliaikaiseen rotuopiskeluohjelmaan osallistumisesta, vaatimuksesta astearvosteluiden loppuunsaattamisesta päätetään tuolloin.
12. Kaikki muut sääntöjen vaatimukset ovat yhä voimassa.
13. Väliaikainen rotuopiskeluohjelma on käytössä 1.1.2017- **31.12.2026**.
14. Tuomareiden tulee saattaa loppuun kaikki väliaikainen rotuopiskeluohjelman mukainen opiskelunsa saadakseen täyden kategorian oikeudet ennen uusien kategorioiden aloittamista.
15. Väliaikaista rotuopiskeluohjelmaa käytettäessä on noudatettava artikkelien 2.4.5. ja 4.3.3. aikarajoituksia.
16. Edellä mainitsemattomissa tapauksissa FIFen hallitus voi antaa poikkeuslupia yksittäisen tuomarin tilanteesta riippuen.

Päivitys/ käännöksen tarkistuksia ja ulkoasu 18.3.2022 / Pia Nyman

Päivitys/käännös 29.12.2021 / Marjatta Koskenkangas

Päivitys/käännös 09.12.2020 / Marjatta Koskenkangas

Päivitys/käännös 28.11.2019 / Marjatta Koskenkangas

Päivitys/käännös 05.03.2019 / Satu Hämäläinen

Päivitys/käännös 01/2018 / Tuomarikollegion työryhmä

Päivitys/käännös 01/2017 / Marjatta Koskenkangas

Päivitys/käännös 01/2016 / Marjatta Koskenkangas

Päivitys/käännös 01/2015 / Marjatta Koskenkangas

Päivitys/käännös 01/2014 / Marjatta Koskenkangas

Päivitys/käännös 01/2013 / Tuomarikollegion työryhmä

Päivitys/käännös 01/2012 / Tuomarikollegion työryhmä

Päivitys/käännös 11.1.2011 / Anne Paloluoma-Sundholm

Päivitys/käännös 1.2.2010 / Anne Paloluoma-Sundholm

Päivitys/käännös 27.2.2009 / Anne Paloluoma-Sundholm

Päivitys/käännös 1.1.2008 / Satu Hämäläinen ja Anne Paloluoma-Sundholm

Päivitys 23.2.2007 ja 3.2.2006 / Satu Hämäläinen

Käännös 9.5.2003 / Anne Paloluoma-Sundholm

